ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-5

O‘QITISH METODOLOGIYASI BO‘YICHA YANGI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR

G.A. Alimjanova
Toshkent farmasevtika instituti farmakologiya va klinik farmatsiya kafedrasi katta o‘qituvchisi
F.Z. Alimova
Tibbiyot xodimlarini kasbiy malakasini rivojlantirish markazi katta o‘qituvchisi
N.V. Shiltsova
Toshkent Farmatsevtika instituti farmakologiya va klinik farmatsiya kafedrasi dotsenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy ta’lim jarayonida qo‘llanilayotgan yangi pedagogik texnologiyalarning o‘qitish metodologiyasidagi o‘rni va ahamiyati yoritilgan. Yangi texnologiyalar orqali ta’lim samaradorligini oshirish, talabalarning bilimga bo‘lgan qiziqishini kuchaytirish, mustaqil fikrlashga undash kabi jihatlar tahlil qilingan. Shuningdek, innovatsion yondashuvlar asosida dars jarayonini tashkil etish usullari hamda pedagoglarning kasbiy mahoratini oshirishdagi roli ko‘rsatib o‘tilgan. Maqola pedagogik faoliyatda samarali metodlarni tatbiq etish istagidagi o‘qituvchilar uchun amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so‘zlar: pedagogik texnologiyalar, o‘qitish metodologiyasi, innovatsion yondashuv, ta’lim sifati, dars jarayoni, talaba faolligi, interaktiv usullar, kasbiy mahorat.

Kirish.

Zamonaviy ta’lim tizimida yuz berayotgan islohotlar o‘qitish jarayonini takomillashtirish, ta’lim sifatini oshirish hamda talabalarning bilim va ko‘nikmalarini chuqurlashtirishga yo‘naltirilgan. Bunday yuksak maqsadlarga erishishda yangi pedagogik texnologiyalar muhim vosita sifatida xizmat qilmoqda. An’anaviy o‘qitish uslublaridan farqli ravishda, zamonaviy pedagogik yondashuvlar talabaning fikrlash faoliyatini faollashtiradi, ularni mustaqil izlanishga, tahlil qilishga va innovatsion qarorlar qabul qilishga yo‘naltiradi. Yangi pedagogik texnologiyalar – bu ta’limning interaktiv, kommunikativ va axborot-kommunikatsion vositalarini birlashtirgan holda dars jarayonini tashkil etish usullaridir. Ular o‘quvchi yoki talabani darsda faollashtirish, ta’limning sifatli natijasiga erishish, shaxsiy yondashuv asosida ta’lim berish imkonini yaratadi. Bugungi kunda dunyo miqyosida tan olingan "klaster texnologiyasi", "aqliy hujum", "konseptual xaritalar", "kichik guruhlarda ishlash" kabi metodlar pedagogik jarayonga keng joriy etilmoqda. Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining ta’lim sohasini raqamlashtirish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish bo‘yicha qabul qilgan qaror va farmonlari yangi pedagogik texnologiyalarni joriy qilish uchun keng yo‘l ochib bermoqda. Mazkur maqolada aynan shu texnologiyalarning o‘qitish metodologiyasidagi roli, ularning samaradorligi hamda amaliyotda qo‘llanilishining afzalliklari tahlil qilinadi.

Asosiy qism.

Bugungi kunda ta’lim sohasida yuz berayotgan tub islohotlar pedagogik jarayonni zamonaviy talablarga muvofiqlashtirishni, o‘qitish uslublarini takomillashtirishni taqozo etmoqda. Bu borada yangi pedagogik texnologiyalar muhim rol o‘ynaydi. Ular nafaqat o‘quv jarayonining sifatini oshiradi, balki o‘quvchi yoki talabaning darsdagi faolligini, mustaqil fikrlashini, ijodiy yondashuvini ham rivojlantiradi. Yangi pedagogik texnologiyalar deganda, avvalo, o‘qitishning interfaol, innovatsion, kommunikativ va zamonaviy axborot-kommunikatsion vositalar yordamida olib borilishini tushunamiz. Bunday yondashuvda o‘qituvchi bilim beruvchidan ko‘ra, ko‘proq

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

yo‘naltiruvchi, motivatsiya beruvchi shaxs sifatida maydonga chiqadi. Talaba esa passiv bilim oluvchidan faol ishtirokchiga aylanadi.

Pedagogik texnologiyalarning asosiy turlari quyidagilardan iborat:

1. Interfaol o‘qitish texnologiyalari – bu texnologiyalar dars jarayoniga talabalarning faol ishtirokini ta’minlashga xizmat qiladi. Masalan, "Aqliy hujum", "Blits-so‘rov", "Debat", "Kichik guruhlarda ishlash", "Rol o‘ynash" kabi metodlar orqali talabalar fikrlashga, bahslashishga va muammo yechishga jalb qilinadi.

2. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT) – kompyuter, internet, multimediya vositalari orqali ta’lim berish bugungi kunda dolzarb ahamiyatga ega. Onlayn ta’lim platformalari (Zoom, Google Meet, Moodle, Teams va boshqalar) yordamida masofaviy o‘qitish samarali yo‘lga qo‘yilmoqda.

3. Kreativ (ijodiy) texnologiyalar – bu yondashuvlar orqali talabalar erkin fikrlashga, yangi g‘oyalar yaratishga undaladi. "Konseptual xaritalar", "Mind mapping", "Assotsiativ fikrlash", "Klaster texnologiyasi" shular jumlasidandir. Bu usullar orqali ma’lumotlar tizimlashtiriladi va chuqur o‘zlashtiriladi.

4. Problemali o‘qitish – bu usulda talabalarga muammoli savollar qo‘yiladi va ularning mustaqil fikrlash asosida yechim topishlari kutiladi. Bu metod tahliliy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda muhimdir.

5. Loyiha asosida o‘qitish (project-based learning) – talabalar ma’lum bir mavzu yoki muammo bo‘yicha guruh bo‘lib ishlaydi, axborot to‘playdi, tahlil qiladi va yakuniy natijani taqdim etadi. Bu texnologiya amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishda foydalidir. Shuningdek, pedagogik texnologiyalarning amaliyotga tatbiq etilishi o‘qituvchidan ham yangicha yondashuv, metodik tayyorgarlik va doimiy izlanishni talab qiladi. Shuning uchun ta’lim muassasalarida o‘qituvchilar uchun malaka oshirish kurslari, seminar-treninglar, vebinarlar yo‘lga qo‘yilgan. Bu esa, o‘z navbatida, zamonaviy pedagogik yondashuvlarni amaliyotga tatbiq etish imkonini kengaytirmoqda. Yangi texnologiyalarning joriy qilinishi nafaqat bilim berish jarayonini takomillashtiradi, balki talabalarning shaxs sifatida shakllanishiga, jamoada ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga, axborot bilan mustaqil ishlashga va qaror qabul qilishga o‘rgatadi. Shu bois, bu yondashuvlar zamonaviy ta’limning ajralmas qismi bo‘lib bormoqda. Maqolada ta’kidlangan texnologiyalarni samarali qo‘llash orqali o‘quv jarayoni jonlanadi, natijadorlik ortadi va ta’limda yangi sifat bosqichiga erishiladi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, o‘qitish metodologiyasi bo‘yicha yangi pedagogik texnologiyalar zamonaviy ta’limning asosiy tayanchlaridan biriga aylangan. Ularning qo‘llanilishi o‘quv jarayonini faollashtirish, talabalarni bilim olishga jalb etish, mustaqil fikrlash va muammoli vaziyatlarda to‘g‘ri qaror qabul qilish ko‘nikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Interfaol metodlar, AKT vositalari, kreativ yondashuvlar va loyiha asosida o‘qitish kabi texnologiyalar o‘qituvchining metodik arsenalini kengaytiradi va ta’lim sifati oshishiga xizmat qiladi. Pedagogik texnologiyalarni o‘zlashtirish va amaliyotga joriy etish uchun o‘qituvchilar doimiy izlanishda bo‘lishlari, malaka oshirishlari va innovatsion yondashuvlarni qo‘llashga tayyor bo‘lishlari zarur. Faqat ana shunda zamonaviy ta’lim talablariga javob beradigan, raqobatbardosh, bilimli va tashabbuskor yosh avlodni tarbiyalash mumkin bo‘ladi.

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-5

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduqodirov A.A., Hasanboyeva U.T. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
2. Raxmonov I. Pedagogik texnologiyalar: nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
3. Xolmurodov S.X. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: NMIU, 2021.
4. Soliyev A., To‘xtayeva M. Interfaol ta’lim texnologiyalari. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2018.
5. Yo‘ldoshev A. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Ilm ziyo, 2020.
6. Sharipov Sh., Ahmedova D. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ta’lim tizimini raqamlashtirish to‘g‘risida”gi farmoni, 2021-yil.
8. Xamidova M.X. Ta’limda interaktiv metodlar. – Toshkent: Fan, 2016.
9. Azizxo‘jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2015.
10. Internet manbalari: www.ziyonet.uz , www.edu.uz – Ta’lim yangiliklari va metodik tavsiyalar.